

MUSEUM NORDSJÆLLAND

Strategiplan 2023-2027

INDHOLD

1. INDLEDNING	3
2. OM MUSEET	4
2.1. Medarbejderressourcer	4
2.2. Økonomiske ressourcer	4
2.3. Museets organisation	4
2.4. Ressourcer og organisation – fremadrettet	6
3. MUSEETS VISION OG MISSION	7
4. STRATEGISKE MÅLSÆTNINGER.....	8
5. FORMIDLINGSSTRATEGI	11
5.1. Planer for eksisterende udstillingssteder	11
5.2. Projekter for nye museer.....	13
5.3. Outreach	14
5.4. Skoletjenesten	15
5.5. Hørsholm Lokalarkiv	16
5.6. Parforcejagtlandskabet i Nordsjælland	16
5.7. Egne publikationer.....	17
5.8. Kommunikation og markedsføring	17
6. FORSKNINGSSTRATEGI	19
6.1. Forskningsstrategi – arkæologi.....	19
6.2 Forskningsstrategi – nyere tid	24
7. INDSAMLINGSSTRATEGI	28
7.1. Indsamlingsstrategi – arkæologi.....	28
7.2. Indsamlingsstrategi - nyere tid	29
8. REGISTRERINGSSTRATEGI.....	30
8.1 Registreringsstrategi – arkæologi.....	30
8.2. Registreringsstrategi – nyere tid	30
9. BEVARINGSSTRATEGI.....	31
10. FORVALTNING AF MUSEUMSLOVENS KAPITEL 8	32
11. ØKONOMISTYRING	33
12. GRØN OMSTILLING	34
12.1. Museernes Grønne Akademi.....	34
13. OPFØLGNING OG EVALUERING	36
14. STRATEGIPLANENS IMPLEMENTERING	37

1. INDLEDNING

Museum Nordsjælland er blevet en væsentlig aktør på det kulturhistoriske område i Nordsjælland. Museet har søsat og gennemført mange projekter inden for især forskning og formidling. Det er ofte sket i samarbejde med andre institutioner og myndigheder, såvel lokale som nationale og internationale.

Flere af de større projekter fortsættes i strategiplan 2023-2027. Der er – og skal være – en vis kontinuitet i forskningen, men der er også kommet mange nye projekter til, hvoraf flere er støttet af eksterne forskningsmidler. Vi fortsætter også arbejdet med at etablere nye, ambitiøse udstillingssteder i Hørsholm (museum om oplysningstiden) og Gilleleje (museum om "Livet ved havet"). I Hillerød er der kommet et nyt formidlingsprojekt til, som skal aktualisere og perspektivere Hillerød som "Medicon Valley". Udgangspunktet er Æbelholt Kloster, der var Nordsjællands første sygehus, byens hospitalshistorie, der kulminerer med det nye supersygehus, og byens medicinalindustri. Frem mod 2027 skal der også arbejdes med at ombygge og modernisere Elværket i Hillerød, så det kan rumme en arkæologisk basisudstilling og skiftende udstillinger foruden en større museumsbutik.

I de senere år har formidlingskonceptet dog også ændret sig. Født som et svar på coronaviruspandemien peger mange af museets formidlingsaktiviteter ud af husene – det er f.eks. i form af udendørs planche- og fotoudstillinger, kulturhistoriske vandreture, udendørs festivaler og det mobile containermuseum "Kulturspot". Det styrker samtidig et udtalt ønske om at række ud til alle, både befolkningsmæssigt og geografisk.

Strategiplanen er blevet til som et bredt samarbejde, både indad- og udadtil. Museets personale, ledelse og bestyrelse har drøftet ideer og forslag på møder og workshops. Samtidig har vi set ind i kommunernes kulturstrategier og har haft frugtbare drøftelser med kommuners kulturudvalg – og her har det ikke været vanskeligt at finde en god fællesmængde, som er indarbejdet i museets strategiske målsætning.

2. OM MUSEET

Geografisk dækker Museum Nordsjælland følgende kommuner:

- *Vedrørende arkæologi:* Allerød, Furesø, Fredensborg, Gribskov, Halsnæs, Helsingør, Hillerød, Hørsholm og Rudersdal kommuner.
- *Vedrørende nyere tid:* Allerød, Fredensborg, Gribskov, Hillerød og Hørsholm kommuner.
- Museet er desuden lokalarkiv for Hørsholm Kommune.

2.1. Medarbejderressourcer

I 2023 har museet 34 fastansatte medarbejdere svarende til 31 årsværk. Herudover er der på timelønnsbasis ansat 15 museumsværter og medhjælpere. Museet har året rundt et vekslende antal projektansatte, særlig i forbindelse med arkæologiske udgravninger. Der er knyttet et stort antal frivillige til museet, hvoraf flere er medlemmer af de tre museumsforeninger, som i deres vedtægter bl.a. har til formål at støtte Museum Nordsjælland.

2.2. Økonomiske ressourcer

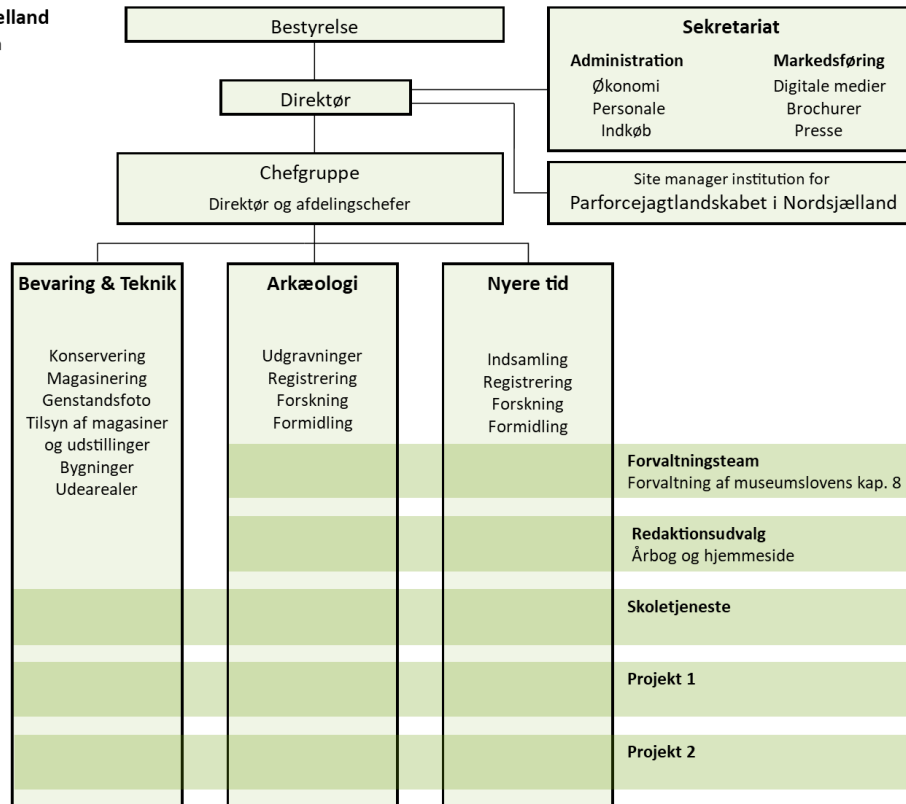
Gribskov, Hillerød og Hørsholm er museets hjemkommuner, som tilsammen yder de største offentlige tilskud til museets drift, mens staten er den største enkeltbidragsyder. Museum Nordsjælland modtager tilskud fra yderligere seks kommuner, hvor vi varetager det museumsfaglige arbejde.

Museets samlede omsætning var i årene 2018-2021 mellem ca. 25 og 39 mio. kr. årligt (der foreligger i skrivende stund ikke endelige regnskabstal for 2022, men omsætningen ligger i den høje ende). Udsvingene skyldes det vekslende omfang af arkæologiske undersøgelser i relation til bygge- og anlægsprojekter. De arkæologiske aktivitet var størst i årene 2020-2022. Af omsætningen udgør mellem 35 % og 53 % offentlige tilskud, mens mellem 37 % og 60 % er egenindtjening, hvoraf størstedelen kommer fra arkæologiske undersøgelser. Ikke-offentlige tilskud – primært refusion fra beskæftigelsesordninger – udgør mellem 5 % og 10 %. Gribskov, Hillerød og Hørsholm kommuner yder tilsammen ca. 57 % af de samlede offentlige tilskud. De øvrige kommuners tilskud udgør ca. 7 % af de offentlige tilskud, mens statstilskuddet udgør ca. 36 %.

2.3. Museets organisation

Museet har en forholdsvis enkel organisation bygget op om de tre afdelinger arkæologi, nyere tid samt bevaring og teknik. Museet driver også Hørsholm Lokalarkiv, der organisatorisk er placeret i afdelingen for

Museum Nordsjælland
Organisationsplan

nyere tid som en integreret del af Museum Nordsjælland. De to faglige afdelingsledere udgør sammen med museets direktør museets øverste daglige ledelse. Museets sekretariat er organiseret som en stabsfunktion med en sekretariatsleder. Sekretariatet varetager den daglige administration, indkøb, løn- og økonomistyring samt markedsføring. Nogle opgaver varetages på tværs af afdelingerne, f.eks. forvaltningsopgaver vedrørende museumslovens kapitel 8, skoletjenesten og projekter.

Museet ledes af en bestyrelse på 10 medlemmer, som vælges for fire år ad gangen. Tre medlemmer udpeges af de tre museumsforeninger, der støtter museet, tre udpeges af de respektive hjemkommuner, tre udpeges som kompetencemedlemmer, mens ét medlem udpeges af museets medarbejdere

Museum Nordsjælland har et sikkert værdigrundlag. Uanset hvilken rolle medarbejderen har på arbejdspladsen, er den kendetegnet af respekt, tillid, engagement og troværdighed – udadtil såvel som indadtil. Vi opnår dette, fordi vi har et godt arbejdsmiljø med en god sikkerhedskultur, en høj professionalisme og er en rummelig arbejdsplads.

Museum Nordsjælland blev 1. januar 2017 udpeget som site manager institution for UNESCO verdensarvsarealet Parforcejagtlandskabet i Nordsjælland. Verdensarvsarealet udgøres af Jægersborg Dyrehave og Hegn, St. Dyrehave ved Hillerød og den sydlige del af Gribskov. Sekretariatsfunktionen bliver finansieret af Naturstyrelsen, Fredensborg, Gribskov, Hillerød og Lyngby-Taarbæk kommuner samt Det Grønne Museum og Museum Nordsjælland. Verdensarvsarealet har sin egen styregruppe, hvor Museum Nordsjælland beklæder formandsposten. Museet har ansat en general manager, der varetager formidlingen og tilsynet med verdensarvsarealet.

2.4. Ressourcer og organisation – fremadrettet

Trods en øget omsætning er museets økonomiske grundlag skrumpet de senere år. Som nævnt er den øgede omsætning et resultat af en høj arkæologisk aktivitet med mange bygherrebetalte udgravninger.

Udgravningerne udgør imidlertid ikke et indtjeningsgrundlag, for de arkæologiske udgravninger hviler økonomisk set i sig selv: Bygherrerne betaler det beløb, som udgravningerne koster – dvs., at indtægterne afholder museets direkte udgifter til lønninger, gravemaskiner, naturvidenskabelige undersøgelser m.m. Lønningerne tillægges ganske vist et overhead på 25 %, men det dækker akkurat forbrugsmateriel, administration, kontorhold og udgifter til pakning og magasinerings. Den arkæologiske omsætning har derfor kun en lille indflydelse på museets driftsøkonomi.

Når vi ser på museets ordinære driftsbudget, er økonomien stram. Vi har lagt os i selen for at spare og rationalisere, hvor det har kunnet lade sig gøre, men opgaverne er ikke blevet færre – tværtimod. Kravene til de statsanerkendte kulturhistoriske museer er generelt øget, og vi har kunnet mærke, at der fra lokalt hold er større forventninger til Museum Nordsjælland, og museet bliver inddraget i rigtig mange projekter (hvad naturligvis er positivt).

Modsvaret er at søge eksterne midler til forsknings- og formidlingsopgaver, og fundraising vil blive prioriteret højt i de kommende år. Vi har også fokus på at øge museets egenindtjening, f.eks. i forbindelse med de forretningsmodeller, vi udvikler for de nye museer. Vi vil også arbejde med udvikling af koncepter for de nuværende og kommende museumsbutikker og forsøge at øge entréindtægterne i forbindelse med udstillinger, markeder, events og foredrag. Det skal naturligvis ses i sammenhæng med museets markedsføring, som vi også løbende udvikler.

3. MUSEETS VISION OG MISSION

MUSEUM NORDSJÆLLANDS MISSION

Museum Nordsjælland er et kulturhistorisk museum, der undersøger, sikrer, formidler og aktualiserer den regionale kulturarv fra oldtid til nutid i et lokalt, nationalt og internationalt perspektiv. Museet bidrager til udviklingen af den historiske stedbundne identitet.

MUSEUM NORDSJÆLLANDS VISION

Det er Museum Nordsjællands vision, at museet er en nærværende del af det daglige liv i Nordsjælland og en værdifuld aktør og samarbejdspartner lokalt, nationalt og internationalt.

4. STRATEGISKE MÅLSÆTNINGER

FORMIDLING

Strategiske mål

Museum Nordsjællands formidling skal bidrage til at øge lokalbefolkningens historiske bevidsthed.

Museet skal:

- være vedkommende.
- sætte gæsten i centrum.
- række ud til alle.
- øge sit besøgstal.

Delmål

Museets udstillinger skal gøres mere attraktive for gæster og brugere. Derfor vil vi frem mod 2027 udvikle eller nyopsætte en række eksisterende udstillinger. I Gilleleje og Hørsholm fortsættes arbejdet med at etablere helt nye museer, der med udgangspunkt i den lokale kulturhistorie formidler centrale fortællinger om Nordsjælland.

Museum Nordsjælland vil fortsætte og styrke sin formidling udenfor murene med foredrag og vandreture i lokalområderne, foto/plancheudstillinger ude og inde, festivaler og det mobile museum "Kulturspot".

Planer for eksisterende udstillingssteder

- **Hillerød Bymuseum**
På Bymuseet i Hillerød vil vi fortsat udvikle og tilbyde levende og involverende skoletjenesteforløb, primært for grundskolen. Den byhistoriske udstilling i stueetagegen skal opdateres.
- **Elværket**
Elværket i Hillerød danner rammen om arkæologiske særudstillinger. Frem mod 2027 skal der arbejdes med at ombygge og modernisere bygningen indvendig, så den kan rumme en arkæologisk basisudstilling og skiftende særudstillinger foruden en større museumsbutik.
- **Fyrhistorisk Museum på Nakkehoved**
Udstillingen om de to fyr på Nakkehoved og om dansk fyrhistorie skal nyopsættes med fokus på udvalgte fortællinger.

- **Hørsholm Egnsmuseum**

Der er meget snævre rammer i udstillingslokalerne på egnsmuseet, og derfor arbejder vi med planer om at etablere et helt nyt museum i en nærliggende bygning. I mellemtiden bliver der vist særudstillinger og eksperimenteret med nye udstillingsformater i de nuværende lokaler, der skal danne erfaringsgrundlag for det nye museum.

Projekter for nye museer

- **Livet ved havet**

I Gilleleje arbejder vi på at etablere et nyt museum om "Livet ved havet", som tager udgangspunkt i tre stedbundne fortællinger: (1) "Det barske liv ved havet" om fiskeriets udvikling og skiftende vilkår, (2) "Gilleleje oktober 1943" om redningen af de danske jøder og (3) "Sommergæsterne" om kulturmødet mellem fiskerne og københavnere. Projektet er beskrevet i et særskilt visionsoplæg.

- **Oplysningstidsmuseet**

I Hørsholm ønsker vi at etablere et nyt museum, der, med udgangspunkt i fortællingen om det forsvundne Hirschholm Slot og Struensees ophold her, formidler 1700-tallets oplysningstid med fokus på emner, der også har relevans i dag. Projektet er beskrevet i et særskilt visionsoplæg.

- **Hørsholm Slotshave**

Sideløbende med projektet om Oplysningstidsmuseet arbejder vi på at inddrage Hørsholm Slotshave i formidlingen, bl.a. ved at markere og visualisere det forsvundne slot og genskabe nogle af de kongelige "legepladser", så de kan bruges som udendørs aktiviteter. De to projekter skal tilsammen give gæsterne en helhedsoplevelse af Hørsholms historiske kerne. Projektet er beskrevet i et særskilt visionsoplæg.

- **Æbelholt Klostermuseum og "Medicon Valley"**

Med udgangspunkt i Æbelholt Kloster, der var Nordsjællands første sygehus, Hillerøds hospitalshistorie, og byens medicinalindustri, vil vi arbejde på at aktualisere og perspektivere Hillerød som "Medicon Valley". De strategiske mål er at idéudvikle og afsøge mulighederne for strategiske samarbejder. På længere sigt ønsker vi at udbygge museumsfaciliteterne ved ruinerne af Æbelholt Kloster.

Parforcejagtlandskabet i Nordsjælland

Museum Nordsjælland er site manager institution for UNESCO verdensarvsarealet "Parforcejagtlandskabet i Nordsjælland". I tæt samarbejde med de øvrige interessenter er det vores opgave at bevare, formidle og udvikle verdensarven. Kendskabet til verdensarven skal øges lokalt, nationalt og internationalt, og formidlingen ude i jagtlandskabet skal udvikles.

KOMMUNIKATION

Strategiske mål

- Fortællingen om Museum Nordsjælland skal tydeliggøres.

- Kendskabet til Museum Nordsjælland skal udbredes, så vi når ud til flere og øger besøgstallene.

Delmål

- Der etableres en ny hjemmeside, som også er mobil-optimeret.
- Der ansættes en kommunikationsmedarbejder.

FORSKNING

Strategiske mål

- Forskningen skal udspringe af museets formål (missionen), så den undersøger og aktualiserer den regionale kulturarv i et lokalt, nationalt og internationalt perspektiv og bidrager til udviklingen af den historiske stedbundne identitet.
- Forskningen skal samle resultaterne af vores indsamling og undersøgelser til sammenhængende beskrivelser og forklaringer af Nordsjællands kulturhistorie.
- Resultaterne af museets forskning skal skabe grundlaget for formidlingen.
- Slots- og Kulturstyrelsens krav om forskningsafkast skal som minimum opfyldes.

Forskningens fokus forskyder sig afhængig af aktualitet og muligheder, herunder eksterne bevillinger. De forskningsmæssige hovedtemaer er:

- Livsvilkår og kulturforandringer i Nordsjællands ældre stenalder.
- Nordsjællandske moselig (støttet med 761.000 kr. fra Kulturministeriets Forskningsudvalg).
- Bebyggelsesudvikling og metalhåndværk i Nordsjællands ældre jernalder.
- By og borg i renæssancen (støttet med 1 mio. kr. fra Kulturministeriets Forskningsudvalg).
- Nordsjællands krongods.
- Oplysningstidens spor i Nordsjælland.
- Kystkulturen – fiskerlejernes kulturhistorie og samspillet mellem menneske og natur.

BEVARING

Museet arbejder løbende med at optimere bevaringsforholdene for samlingerne. Magasinerne er af vekslende kvalitet, og på sigt er det ønsket at etablere et centralt lavenergimagasin i samarbejde med en række nabomuseer.

5. FORMIDLINGSSTRATEGI

Med udgangspunkt i vores mission er det museets strategiske hovedmål at gøre formidlingen af den lokale og regionale kulturhistorie vedkommende og aktuel, og at formidlingen skal bidrage til at øge lokalbefolkningens historiske bevidsthed. Vi skal række ud til alle – både i betydningen af alder, befolkningsgrupper og steder. Vi skal sikre, at gæsterne i vores udstillinger og til vores arrangementer får en god oplevelse – vi vil sætte gæsten i centrum. Dette skal, sammen med en række nye tiltag, være med til at øge museets besøgstal.

Museum Nordsjællands nuværende udstillingsmuligheder står ikke mål med vores ambitioner. Derfor vil vi fortsætte arbejdet med at skabe større, fokuserede og vedkommende udstillinger, der tager udgangspunkt i den lokale, stedbundne historie. Aktuelt drejer det sig om museumsprojektet "Livet ved havet" i Gilleleje og om Oplysningstidsmuseet i Hørsholm. Samtidig vil vi igangsætte et udviklingsprojekt i Hillerød med hospitalsvæsenet og medicinalindustrien som historisk tema. Endelig arbejdes der på at opgradere Elværket i Hillerød, så der kan skabes mere museum i de eksisterende rammer i form af forøget udstillingsplads og en bedre museumsbutik.

Udviklingen af den levende og publikumsinddragende formidling står i det hele taget højt på prioriteringslisten. Meget fungerer allerede rigtig godt, f.eks. vores markeder og de mange foredrag og ture, museets medarbejdere afholder. Der er også fokus på, at børnene kan lege sig ind i historien i den opgraderede udstilling på Hillerød Bymuseum, et princip der skal videreføres i de nye museer, vi projekterer. Her skal den levende, aktiverende og vedkommende formidling i det hele taget være i højsædet.

Når vi taler levende formidling, så er museets skoletjeneste uomgængelig. Museet har udvidet og udviklet sine undervisningstilbud betydeligt de senere år, og det arbejde skal fortsættes og styrkes. Skoletjenesten skal naturligvis også være en integreret del af de nye museer, hvad angår muligheder og faciliteter.

5.1. Planer for eksisterende udstillingssteder

5.1.1. Fyrhistorisk Museum på Nakkehoved

Nakkehoved Fyr ejes af Søfartsstyrelsen, og bygningerne driftes af Gribskov Kommune. Den tidligere fyrmesterbolig i Vestre Fyr rummer en lille fyrhistorisk udstilling, som vil blive fornyet i strategiperioden.

Projektet gennemføres i 2024-2025. Samarbejdspartner: Søfartsstyrelsen.

5.1.3. Nye udstillinger i Elværket i Hillerød

Elværket ligger centralt i Hillerød i tilknytning til museets kontorbygning, der rummer museets administration og arkæologiske afdeling. Begge bygninger ejes af Hillerød Kommune. Elværket er velegnet til udstillingsbrug, men arealet er begrænset. Hovedrummet på ca. 165 m² har hidtil været brugt til skiftende udstillinger. I

sidefløjene er der kontorer og lokale til undervisningsbrug. Nogle af kontorerne kan ret let indlemmes i udstillingsarealet, så det forøges til ca. 255 m². Yderligere udstillingsareal kunne måske opnås ved at indskyde et dæk i en del af det højloftede udstillingsrum, så det samlede nettoareal vil være omkring 300 m². Herudover vil der stadig være arealer til billetsalg og museumsbutik samt undervisningslokale foruden servicefaciliteter. En sådan løsning vil skabe et fornuftigt udstillingsareal til et relativt beskedent beløb.

Elværket danner rammen om arkæologiske særudstillinger, hvor vi arbejder med at gøre arkæologien relevant for alle, ved at sætte emnerne ind i en nutidig forståelsesramme. Vi kalder det "*Arkæologi med et Tvist*", og det handler om at formidle og præsentere fortiden på utraditionel vis og med en bred vifte af tiltag. De arkæologiske fund og resultater sættes i spil på mange forskellige måder, så alle har mulighed for at opleve, at fortiden i høj grad er relevant og væsentlig for dem. Fælles for vores udstillinger og happenings er, at de skal give anledning til at undren og diskussion. De skal også gerne være aktuelle og give perspektiv på vores eget nutidige liv og hverdag. Når man får præsenteret fortiden på en aktuel og vedkommende måde, kan den pludselig sætte tanker i gang og give et langt tidsmæssigt perspektiv. Og med rødder langt tilbage i tiden kan det lange perspektiv være en tryghed og en styrke i en tid som vores, hvor alting er i konstant forandring og foregår i højt tempo.

Den kommende udstilling vil være *AD LIBITUM* om madens kulturhistorie, som vises fra efteråret 2023 til udgangen af 2024. I perioden 2025-2027 skal bygningen moderniseres og ombygges indvendig, så der skabes mere udstillingsplads og en større museumsbutik.

5.1.4. Hillerød Bymuseum

Hillerød Bymuseum viser byens historie fra middelalderens landsby indtil den i sidste del af 1500-tallet udviklede sig omkring Frederiksborg Slot til en købstad og videre frem til i dag.

I Tidens Gade på hele første salen kan børn lege sig til historisk læring – her kan de sidde i den gamle skolestue, prøve fysikinstrumenter, som relaterer sig til de instrumentværksteder, der engang lå i Hillerød, være i den gamle købmandsbutik og børneasylet m.m.

I kælderen ligger Grafisk Museum med hånd- og maskinsætteri. Grafisk Museum er et arbejdende museum, hvor tidligere trykkere og sættere på visse dage arbejder med maskinerne.

På Hillerød Bymuseum vil museet fortsat udvikle sin formidling, som er målrettet børnefamilier, og museet vil fortsat tilbyde levende og involverende skoletjenesteforløb, primært for grundskolens elever. Den byhistoriske udstilling i stueetagegen skal opdateres, bl.a. med resultaterne af de nyeste arkæologiske byudgravninger.

5.1.5. Æbelholt Klostermuseum

Formidlingen på Æbelholt er i gang med en fornyelse, som vil fortsætte i strategiperioden. Der vil fortsat være arrangementer i form af tematiske rundvisninger og havedage i klosterhaven samt skoletjeneste og middelalderdage for børn og børnefamilier. En ny digital visualisering viser en rekonstruktion af klosteret. Udstillingens skilte skal opdateres i samarbejde med Medicinsk Museion, som ejer skeletsamlingen. Klosterhaven udvikles løbende med hjælp fra en medarbejder og en frivillig-gruppe.

Æbelholt Kloster var Nordsjællands første sygehus, og med udgangspunkt i klosteret, Hillerøds hospitalshistorie, det nye Hospital Nordsjælland og Hillerøds medicinalindustri, vil vi arbejde på at aktualisere og perspektivere Hillerød som "Medicon Valley". De strategiske mål er at idéudvikle og at afsøge mulighederne for strategiske samarbejder. På længere sigt ønsker vi at udbygge museumsfaciliteterne ved ruinerne af Æbelholt Kloster.

Udviklingsfasen vil foregå i 2026-2027. Samarbejdspartnere: Medicinsk Museion, Naturstyrelsen og Nationalmuseet.

5.1.6. Hørsholm Egnsmuseum

På Hørsholm Egnsmuseum vil vi fortsat eksperimentere med udstillingstemaer og formater relateret til Hirschholm Slot, enevælden og oplysningstiden. Hensigten er at opnå erfaringer, der kan indgå i udviklingen af det planlagte museum om oplysningstiden. En ny særudstilling, der åbner primo 2024, er under planlægning.

Vi vil videreføre udviklingen af vores undervisningstilbud med levende og involverende forløb for grundskolens elever.

5.2. Projekter for nye museer

Frem mod 2027 vil Museum Nordsjælland etablere nye udstillinger, der med udgangspunkt i den lokale kulturhistorie formidler centrale fortællinger om Nordsjælland med tråde til national og international historie. Udstillingerne skal være platforme for en levende og publikumsinddragende formidling og en aktiv skoletjeneste.

5.2.1. Livet ved havet

I Gilleleje arbejder vi på at etablere et nyt museum om "Livet ved havet", som tager udgangspunkt i tre stedbundne fortællinger: (1) "Det barske liv ved havet" om fiskeriets udvikling og skiftende vilkår, (2) "Gilleleje oktober 1943" om redningen af de danske jøder og (3) "Sommergæsterne" om kulturmødet mellem fiskerne og københavnere.

De to gamle huse, Østergade 20 og Hovedgaden 49 (*Det gamle Hus*) bevares, mens fremtiden for de øvrige bygninger drøftes. Som en del af museumsprojektet forsøger museet at rejse midler til en istandsættelse af Det gamle Hus, der ejes af Gilleleje og Omegns Museumsforening og drives af museet. Østergade 20 er kommunalt ejet. Det gamle Hus tænkes anvendt som et slags aktivt frilandsmuseum, der både kan bruges i skoletjenesten og til formidling af den lokale bygningskultur. Projektet er beskrevet i et særskilt visionsoplæg.

Samarbejdspartnere: Gribskov Kommune, Gilleleje, Omegns Museumsforening m.fl.

5.2.2. Oplysningstidsmuseet og Hørsholm Slotshave

I Hørsholm ønsker vi at etablere et nyt museum, der, med udgangspunkt i fortællingen om det forsvundne Hirschholm Slot og Struensees ophold her, formidler 1700-tallets oplysningstid med fokus på emner, der også har relevans i dag.

Sideløbende med projektet om Oplysningstidsmuseet arbejder vi på at inddrage Hørsholm Slotshave i formidlingen, bl.a. ved at markere og visualisere det forsvundne slot og genskabe nogle af de kongelige "legepladser", så de kan bruges til udendørs aktiviteter. De to projekter skal tilsammen give gæsterne en helhedsoplevelse af Hørsholms historiske kerne. Projekterne er beskrevet i særskilte visionsoplæg.

Samarbejdspartnere: Slots- og Kulturstyrelsen, Naturstyrelsen, Nationalmuseet, Hørsholm Kommune, Landscape Visions.

5.2.3. Æbelholt Klostermuseum og "Medicon Valley"

Med udgangspunkt i Æbelholt Kloster, der var Nordsjællands første sygehus, Hillerøds hospitalshistorie og byens medicinalindustri, vil vi arbejde på at aktualisere og perspektivere Hillerød som "Medicon Valley". De strategiske mål er at idéudvikle og at afsøge mulighederne for strategiske samarbejder. På længere sigt ønsker vi at udbygge museumsfaciliteterne ved ruinerne af Æbelholt Kloster.

5.3. Outreach

Museum Nordsjælland vil fortsætte og styrke sin formidling uden for murene med foredrag og vandreture i lokalområderne, foto/plancheudstillinger ude og inde, festivaler og det mobile museum "Kulturspot".

5.3.1. Kulturspot

I forbindelse med udgravningerne i Favrholm, Hillerød Syd, fik museet i 2020 indrettet en formidlingscontainer, kaldet "Kulturspot". I 2022 blev der sat solceller på taget af containeren, så den fungerer uafhængigt af ekstern strøm. Containeren skal være en sikker ramme om "pop-up" udstillinger, som dermed kan komme ud til publikum på steder, hvor vi normalt ikke kommer, som f.eks. havnene i Gilleleje, Rungsted eller Hundested eller parkeringspladserne ved skovene, hvor mange kommer i weekenderne. Eller måske et helt andre steder i forbindelse med arrangementer med mange mennesker.

5.3.2. Festivaler mm.

Museet deltager med aktiviteter i hjemkommunernes kulturdage, kulturnætter, byfester m.v.

Museet vil fortsætte den årlige Hirschholm Festival, der afholdes den første søndag i september måned i Hørsholm Slotshave. Festivalen spiller sammen med udviklingsplanerne for Slotshaven og museet om oplysningstiden.

5.4. Skoletjenesten

Skoletjenesten er central for museets formidling og for dens udvikling. Gennem museumsundervisningen kommer vi i kontakt med mange børn, der bliver ambassadører for museet og kulturhistorien. Samtidig har vi som museum en unik mulighed for at supplere skolernes undervisning med et andet læringsrum med genstande, oplevelser og fordybelse, ligesom vi kan indgå i lærende partnerskaber med skolerne omkring Den åbne skole. Derfor vil Museum Nordsjælland gerne kunne tilbyde en bred vifte af kvalificerede undervisningstilbud til grundskoler og ungdomsuddannelser inden for museets kompetenceområder.

Museets skoletjeneste lægger vægt på det ikke-boglige, materielle og taktile udgangspunkt og de særlige rum, museets udstillinger og bygninger er. Undervisningen på Museum Nordsjælland skal tilbyde andre måder at gå til det faglige stof på og give andre rammer for fælles oplevelser, sociale relationer mm. i forhold til det klasseværelse og de rammer, som eleverne normalt bliver undervist i.

Museets skoletjeneste vil i strategiperioden rette fokus mod følgende områder:

- Udvikling af nye skoletjenesteforløb.
- En vifte af tilbud.
- Kontakten med skolerne.
- Skoletjenestens integration i nye museumsprojekter.

Udvikling af nye skoletjenesteforløb

Museet skal fortsat udvikle nye skoletjenesteforløb og kvalificere indholdet af eksisterende forløb i samarbejde med lærere, så indhold og form fortsætter med at være relevante. Det vil blandt andet ske i tæt dialog med lokale skoler og ungdomsuddannelser.

En vifte af tilbud

Museets skoletjeneste tilbyder en vifte af forskellige undervisningstilbud med en ensartet høj kvalitet i alle museets tre tilskudskommuner. Tilbuddene er ofte knyttet op på vores udstillingssteder, og der tilbydes derfor forskellige typer af forløb i de enkelte kommuner. Samlet skal museet have tilbud til alle klassetrin i grundskolen og et bredt udsnit af ungdomsuddannelserne.

Alle skoler og uddannelser kan bruge alle undervisningsforløb i Museum Nordsjællands skoletjeneste.

Kontakten til skolerne

Skoletjenesten vil undersøge, hvordan vi bedst kan udbrede kendskabet til de mange undervisningstilbud på museet. På den måde vil vi sikre, at flest mulige elever kan nyde godt af museets undervisningstilbud om lokal kulturhistorie.

Skoletjenestens integration i nye museumsprojekter

I forbindelse med museumsprojekterne i Gilleleje og Hørsholm indtænkes skoletjenesten fra starten som en del af museet. Udviklingen af undervisningsrammer og -indhold, servicefaciliteter m.v. sker i samarbejde med bl.a. skoler og børneinstitutioner.

5.5. Hørsholm Lokalarkiv

Lokalarkivet er en integreret del af Museum Nordsjællands virke, og medarbejderne indgår i afdelingen for Nyere Tid. Arkivet skal bidrage til Hørsholm Kommunes indbyggeres oplevelse af sig selv som en del af den lokale historie, som skabt af og som skabere af historien. Lokalarkivet vil fortsætte arbejdet med at synliggøre sit omfattende materiale af arkivalier og fotos.

Indsamling

Indsamlingen af arkivalier vil i strategiperioden være mere restriktiv og fokuseret, og der kan også ske en mere aktiv indsamling i relation til særlige temaer, også i form af f.eks. interviews.

Formidlingen

Lokalarkivet har i sin formidling hidtil forsøgt at kommentere forskellige lokale aktuelle problemstillinger, især omkring lokalplandiskussioner og lignende. Aktualitet vil fortsat blive højt prioriteret.

En vigtig del af formidlingen har været de mange små lokalhistoriske artikler i Ugebladet. Det vil det være oplagt, at Hørsholm Lokalarkiv fremover også benytter sig andre kommunikationskanaler som f.eks. SoMe, hvor den lokale debat om aktuelle kulturhistoriske emner også kan føres.

Hørsholm Lokalarkivs registreringer fungerer som formidling, da registreringerne umiddelbart kommer på nettet via den landsdækkende portal *arkiv.dk*, som har mange brugere.

Lokalhistoriske workshops

For at få folk engageret i lokalhistoriske problemstillinger vil lokalarkivet byde ind med forskellige workshops for lokalhistorisk interesserede. Mulige emner kan være besættelsestiden og forskellige lokaliteter i Hørsholm. Arbejdet kan munde ud i indsamlinger, publikationer, udstillinger eller arrangementer.

Samarbejde og netværk

Lokalarkivet fortsætter sit strategiske samarbejde med HOKA (Foreningen Hovedstadsområdets Kulturhistoriske Arkiver) samt lokalarkiverne i Allerød og Fredensborg.

Frivillige kræfter

Lokalarkivets frivillige udfører et stort arbejde, bl.a. med registreringer, og vi vil arbejde på at involvere flere frivillige kræfter i arkivets arbejde.

5.6. Parforcejagtlandskabet i Nordsjælland

Museum Nordsjælland er site manager institution for UNESCO verdensarvsarealet *Parforcejagtlandskabet i Nordsjælland*. Verdensarvsarealet udgøres af Jægersborg Dyrehave og Hegn, St. Dyrehave ved Hillerød og den sydlige del af Gribskov. Sekretariatsfunktionen bliver finansieret af Naturstyrelsen, Fredensborg, Gribskov, Hillerød og Lyngby-Taarbæk kommuner samt Det Grønne Museum og Museum Nordsjælland. Verdensarvsarealet har sin egen styregruppe, hvor Museum Nordsjælland beklæder formandsposten. Museet har ansat en site manager, der varetager koordineringen og tilsynet med verdensarvsarealet.

I tæt samarbejde med de øvrige interessenter er det vores opgave at bevare, formidle og udvikle verdensarven. Kendskabet til verdensarven skal øges lokalt, nationalt og internationalt, og formidlingen ude i jagtlandskabet skal udvikles.

Formidlingsstrategien udstikkes af parforcejagtlandskabets styregruppe. Museet prioriterer fortsat, at fortællingerne om parforcejagten er en del af museets samlede formidlingsvirksomhed og undervisningstilbud. Men formidlingen af parforcejagtlandskabet bliver også varetaget bredt af de øvrige parter i samarbejdet og af eksterne samarbejdspartnere.

5.7. Egne publikationer

Museet vil fortsat udgive årbogen *Alle Tiders Nordsjælland*, fordi den samler os, formidler vores alsidighed og når ud til et bredt publikum.

Museet planlægger at udgive en monografi om redningen af de danske jøder i oktober 1943 i forbindelse med 80-års markeringen i 2023.

I samarbejde med Furesø Museer, Muserne Helsingør og Rudersdal Museer vil museet fortsat drive online forskningstidsskriftet *Gransk*, som er en kanal til publicering af museets forskning,

5.8. Kommunikation og markedsføring

5.8.1. Markedsføring

Museet vil styrke sin kommunikation og markedsføring for at øge kendskabet til museet og opnå et større besøgstal.

Markedsføringen målrettes primært lokale og regionale brugere inden for museets geografiske arbejdsområde samt turister og dagsbesøgende i lokalområdet.

Markedsføringen skal ske på flere platforme: Trykte foldere, aktivitetsprogrammer og plakater, på digitale platforme, via SoMe og presseomtale.

Der skal udarbejdes en markedsføringsplan, samt en strategi for samarbejde med andre kulturelle aktører og erhvervsliv.

Museet vil styrke sin kommunikation og markedsføring ved at oprette en dedikeret stilling som kommunikationsmedarbejder i 2023. Vedkommende skal medvirke til at udarbejde en strategiplan for kommunikation, markedsføring og samarbejder, koordinere den samlede kommunikations- og marketingindsats i museet, samt bidrage til at styrke museets kommunikation – både internt og eksternt.

5.8.2. Hjemmesiden

Museets hjemmeside opfylder ikke længere de behov, der er til brugervenlighed og aktualitet, og derfor skal hjemmesiden fornyes.

Hjemmesiden skal:

- fokusere på at formidle publikumsrettede arrangementer, udstillinger og aktiviteter.
- gøre det nemt at finde praktisk information og vejledning.
- fortælle om museets arbejde - skabe interesse for og viden om museets faglige arbejdsområder og forskning.
- Afspejle museets dynamiske profil.

6. FORSKNINGSTRATEGI

Der går en rød tråd gennem mange af de udvalgte forskningstemaer, som forholder sig til den vedtægtsbestemte fokusering på det regionale nordsjællandske særpræg.

Det er museets ambition, at nogle af de planlagte forskningsprojekter i strategiperioden 2023-27 skal gennemføres inden for museets driftsbudget. De større forskningsprojekter forudsætter eksterne tilskud.

I strategiperioden skal der sikres en koordinering af forskningen inden for arkæologi og nyere tid med henblik på udpegning og formulering af tværfaglige forskningsprojekter og afsøgning af muligheder for ekstern finansiering fra bl.a. fonde.

Det er museets ambition, at

- forskningen fastholdes på et højt niveau, bl.a. gennem etablerede og nye samarbejder med universiteter, museer og andre forskningsinstitutioner, både nationalt og internationalt.
- forskningen præsenteres på seminarer, workshops og konferencer, gerne afholdt i museets egne rammer, hvorved museet sætter et nordsjællandsk præg på den generelle diskurs inden for kulturhistorisk forskning.
- museets formidling i udstillinger, foredrag og artikler i videst mulige omfang hviler på et forskningsbaseret grundlag. Forskningen skal omfatte temaer og projekter, der er relevante for museets strategiske målsætninger for formidlingsarbejdet, herunder de planlagte museumsprojekter "Livet ved havet" og "Oplysningstidsmuseet".

6.1. Forskningsstrategi – arkæologi

I strategiperioden sker der delvist et brud med periodeopdelingen, der har kendetegnet de tidligere strategier, til fordel for en mere bredt favnende temabaseret opdeling. Temaerne vil være faste for strategiperioden, men de underliggende projekter vil bestå af en dynamisk masse, der kan justeres eller ændres løbende.

Forskningsstrategien har et særligt fokus på menneskets samspil med det særegne nordsjællandske landskab. Landskaber inddrages i museets arkæologiske forskning, som mere end blot en passiv part, men som et grundvilkår for fortidens mennesker. Samspillet mellem natur og kultur ændrede sig over tid, men har altid haft afgørende betydning for såvel naturens som samfundets udvikling.

Museets arkæologiske forskning fokuserer frem til 2027 på følgende hovedtemaer:

- **Udnyttelsen af vådområderne**
Vådområder er en bred term, som her anvendes om alle typer fugtige områder lige fra våde enge til høj-

og lavmoser, kildevæld, åer og søer. I det nordsjællandske perspektiv inddrages fjorde også i denne sammenhæng. Vådområderne har før landboreformerne og dræningerne været et langt mere markant element i de nordsjællandske landskaber, end i dag. Egnens befolkning har til forskellig tid forstået at tilpasse sig til og leve med og af de muligheder, som vådområderne gav. De har derfor haft stor indflydelse på bosættelsesstrukturer, subsistensgrundlag og ressourceudnyttelse gennem tiderne.

- **Bosættelsesmønstre**

Mennesket har til alle tider bosat sig i områder med gunstige levevilkår. Ofte er det adgangen til livsvigtige ressourcer, der har været bestemmende for hvor og hvordan, man har udnyttet landskabet. Dette afspejler sig i sporene efter bosættelse – det være sig i form af huse, gårde, landsbyer, grave, vejforløb, vandmøller og affaldshåndtering mm. Det er ikke tilfældigt, hvordan man har udnyttet landskabet, og forskningstemaet sætter fokus på de mangefacetterede aspekter af disse valg.

- **Teknologi og håndværk**

Undersøgelser af håndværksrelaterede genstande, anlæg og teknologier kan bidrage til at beskrive særlige træk ved en bosættelse, hvad enten der er tale om materialet fra en bronze- eller jernalderboplads eller fra en middelalderlig landsby. Fundene kan også indgå i analyser af relationer mellem bosættelser, herunder handel og udveksling. Endelig kan detailstudiet af enkelte elementer fremhæve særlige aspekter i Nordsjælland, som f.eks. den koncentration af jernalderboplads med spor fra jernproduktion, der ses ud mod Øresund.

- **Urbanitet**

Urbanitet omfatter her bebyggelser af bymæssig karakter, herunder markeder, købstæder, religiøse bygninger og befæstninger. I løbet af vikingetid-middelalder opstår nye bebyggelsesformer som konsekvens af stadig mere komplekse handelsnetværk. I større omfang end tidligere bliver byerne i Nordsjælland afhængig af kontakterne udadtil - både når det gælder forsyninger og forsvar. Handel og håndværk koncentrerer sig i byerne, og indbyggerne rammes kollektivt af katastrofer som krige og epidemier.

Det er museets ambition, at der i strategiperioden publiceres mindst 8 fagfællebedømte artikler i internationale tidsskrifter og 12 fagfællebedømte artikler i nationale tidsskrifter. Dette imødekommer Slots- og Kulturstyrelsens krav om mindst 18 fagfællebedømte artikler inden for en 5-årig periode. Desuden er målet, at der i løbet af de næste 10 år er publiceret artikler i så stort et omfang, at man udefra kan få en opdateret indsigt i Nordsjællands forhistorie.

6.1.1. Forskningstema: Udnyttelsen af vådområderne

Projekt: De Glemte

Tollundmanden er et ikon for moseligene både nationalt og internationalt. De omkring 50 nordsjællandske moselige er derimod helt ukendte. Selvom de er bevaret som skeletter, er de stadig moselige, der kan bidrage med ny viden.

Ligesom de mumificerede eksemplarer har skeletterne også modtaget en anderledes dødebehandling. Moselige er i Danmark typisk fortolket som menneskeofre, bl.a. pga. deres sjældenhed, og den særprægede behandling de har modtaget, og derfor omtales de undertiden som "det største offer". Dette er imidlertid en

moderne etik, som ikke nødvendigvis afspejler den forhistoriske, hvilket de løsfundne menneskeknogler understreger. Disse knogler er heller ikke begravet på traditionel vis, alligevel er de sjældent undersøgt nærmere eller relateret til moseligene, men fra Nordsjælland findes der ca. 50 sådanne fund fra vådområder.

Tilsammen vidner de to fundgrupper om en anden tilgang til død, menneskelig værdi og etik end den nutidige. Ved at inddrage begge fundgrupper opnår man et bredere indblik i de forhistoriske tilgange til spørgsmål omkring etik, gravskik, menneskeofring og forfædre dyrkelse. Dette projekt vil studere fænomenerne på tværs af de forhistoriske perioder, hvilket vil give mulighed for at diskutere fænomenerne i et langtidsperspektiv. Dermed vil projektet udfordre en række dogmer relateret til moselig og menneskedele, både hvad angår deres datering og betydning samt hvordan de afspejler de forhistoriske samfund på en lang række væsentlige punkter.

Forskningsprojektet er over en toårig periode støttet med 761.000 kr. fra Kulturministeriets Forskningsudvalg.

Samarbejdspartnere: Nationalmuseet, Panum Institutet, Manchester University, the Bog Body Network.

Projekt: "Lad fortiden vise vej...- Tibirke vejen"

Oldtidsvejen ved Tibirke, der har status som synligt fortidsminde, skal frem i lyset igen. I dag fremstår fortidsmindet tilgroet af mos på trods af Naturstyrelsens jævnlige græsslåning. Vejen ønskes tydeliggjort ved en grundig afrensning og etablering af ny pumpe til at holde vandspejlet nede. Dertil kommer ny og tidssvarende kulturhistorisk formidling. Desuden planlægges supplerende arkæologiske undersøgelser af den sydlige del af arealet. Disse skal klarlægge, hvorvidt vejen fortsætter ind på dette areal, og i så fald, hvor den møder fast grund. Desuden skal det afdækkes, om der er yderligere deponeringer af dyr eller genstande, i stil med dem, der blev fundet i 1940'erne i tilknytning til den brolagte vej.

Oprensningen og de supplerende undersøgelser skal munde ud i en bedre formidling af vejen. Dertil kommer en fagfællebedømt artikel, som vil samle op på resultaterne fra 1940'erne og 2023.

Projektet er hovedsageligt eksternt finansieret af Nationalpark Kongernes Nordsjælland.

Samarbejdspartnere: Nationalpark Kongernes Nordsjælland, Naturstyrelsen & Kulturstyrelsen.

6.1.2. Forskningstema: Bosættelsesmønstre

Projekt: De nordsjællandske fjordssystemer og forholdet mellem kyst- og indlandsudnyttelse i senmesolitikum

Projektet skal belyse stenaldermenneskenes skiftende livsvilkår, dagligliv og riter over 5000 år i den vestlige Øresundsregion.

Gennem samfunderende analysearbejde og publicering skal levevilkår og forhold mellem kyst- og indlandsbosættelserne belyses. Museets ansvarsområde dækker over områder, hvor nogle af Sydkandinaviens vigtigste lokaliteter fra ældre stenalder er udgravet. Især de fossile fjorde ved Vedbæk og Nivå har tidligere været i fokus pga. deres rige bosættelser med grave og hytter. Fra indlandet kendes større bosættelser ved Salpetermosen.

Der iværksættes nye naturvidenskabelige undersøgelser af udvalgte dele af materialet fra lokaliteterne i samarbejde med eksterne institutioner, for at afprøve nyudviklede analysemetoder der kan give ny viden, som hidtil ikke har været mulig at opnå.

Samarbejdspartnere: Globe Institute Københavns Universitet, Statens Naturhistoriske Museum, Vedbækfundene, Nationalmuseet, Durham University England.

Projekt: Maglemosekulturen i Nordsjælland

Projektet skal skabe et samlet overblik over maglemosekulturens udbredelse og landskabsudnyttelse i Nordsjælland.

Maglemosekulturen har længe været en underbelyst del af mesolitikum i Nordsjælland. Dette forhold har en række udgravninger med stort forskningsmæssigt potentiale i de seneste år rykket ved. Resultaterne af udgravningerne skal indgå i en sammenfattende syntese over periodens bosættelse og dens brug af landskabet. Forskningen i perioden vil inddrage de mange naturvidenskabelige analysemetoder, som i de seneste år har været med til at åbne op for en række nye aspekter omkring subsistensøkonomi og klimatisk tilpasning.

Samarbejdspartnere: Roskilde Museum, Vikingeskibsmuseet, Globe-Institute Københavns Universitet, Saxo-instituttet Københavns Universitet, Miljø- og materialeforskning Nationalmuseet, Statens Naturhistoriske Museum.

Projekt: Udviklingen i bosættelserne i anden halvdel af 4. årtusinde f.Kr. i Nordsjælland

Forskningsprojektet skal skabe et overblik over det store bopladsmateriale fra tiden mellem 3500 og 3000 f.Kr., som museet har udgravet gennem de seneste 30 år. Blandt perspektiverne er især en større samlende syntesedannelser over ud- og afviklingen af tragtbægerkulturens bopladser. Således synes der at ske en boplads ekspansion ved overgangen mellem TNI og TNII, (ca. 3.500 f.Kr.). Antallet af bopladser er fortsat højt i MNI, (3.300-3.100 f.Kr.), hvorefter bopladserne synes at forsvinde. Først i MNV (2.900-2.800 f.Kr.) ses der igen bopladser i Nordsjælland, og da kun som få og spredte kendte fund.

Som en del af projektet arbejdes der med mere præcise dateringer af de forskellige typer af ornamentik, der ses på tidens lerkar. Netop ornamentikken har altid været opfattet som en god dateringsmarkør, da den skifter op gennem 4. årtusinde. Ved at datere lipider og madskorpe på ornamenterede skår, kan vi få et mere nuanceret billede af dateringen af ornamentikken i 4. årtusinde, hvor mange bopladser ellers blot dateres generelt til TNII-MNI. Forhåbentlig kan billedet blive så præcist, at vi kan få et faktisk indblik i bopladsernes antal. Det er målet, at vi fremadrettet i højere grad kan bruge ornamentikstilene til en snæver og mere korrekt datering, end tilfældet er i dag.

Projekt: "Marine perspectives on mobility and relationships in the Late Bronze Age Northeast Denmark"

Som en del af det interdisciplinære forskningsprojekt "The Tales of Bronze Age People", vil dette projekt fokusere på strontiumisotop analyser til belysning af flere aspekter af marint kostindtag og dets betydning for diskussionen om social mobilitet -og relationer. Spørgsmålene skal primært besvares ud fra prøver fra gravpladsen Sølagerhuse/ St. Karlsminde fra bronzealderens periode IV, som blev udgravet i 1939. Denne skal ses i sammenhæng med den samtidige boplads Højbjerggård ca. 1700 meter derfra, som blev udgravet i 2006-07. Gravpladsen omfattede to gravlagte individer, formentlig kvinder, hvori der lå fiskekroge af bronze. På bopladsen blev der fundet et uholdbart stort indslag af torskeknogler, der vidner om specialiseret fiskeri, som

formodentlig er et udtryk for linefiskeri. På bopladsen foregik der støbning af en speciel bronzelegering, og den samme legering fandtes i bronzerne fra gravene – dermed er der flere elementer, som knytter gravplads boplads sammen.

Projektet vil koncentrere sig om tre hovedspørgsmål:

- Kan en marin diæt aflæses af strontiumisotopanalyser?
- Kan strontiumisotopanalyserne fra gravene indikere en social mobilitet?
- Hvad er implikationen af, at det tilsyneladende er kvinder, som er gravlagt med fiskekroge?

Samarbejdspartner: Nationalmuseet.

Projekt: Bebyggelsestraditioner belyst gennem ¹⁴C-daterede hustomter fra jernalderen

I planperioden vil museet behandle lokaliteter fra både ældre og nyere udgravninger, hvor der foreligger omfattende ¹⁴C-dateringer af hustomter. Dette skal munde ud i en fremlæggelse af husmaterialet fra Nordsjælland. Dateringer vil kunne belyse spørgsmålet om, hvorvidt der har været en flerstrengt regional bebyggelsesudvikling op gennem jernalderen, hvilket der synes at være indikationer på.

Projekt: Skov- og landskabsudvikling i Nordsjælland

Nationalmuseet og Museum Nordsjælland har etableret et projekt, der på baggrund af bl.a. pollenanalyser skal undersøge skov- og landskabsudviklingen i Nordsjælland. Pollenanalyserne omfatter borekerner fra to lokaliteter: (1) Hillerød Slotssø, hvor der skal udbores en sedimentkerne, som dækker hele den holocæne epoke, dvs. fra i dag og tilbage til istidens afslutning. Det resulterende pollendiagram vil give et generelt indblik i Nordsjællands skov- og vegetationshistorie og afspejle de kulturpåvirkninger, der har fundet sted siden oldtiden. (2) Birkerød Sø, hvorfra der tidligere er hjemtaget en borekerne mhp. at undersøge landbrugsekspansionen i yngre bronzealder og ældre jernalder og den tilsyneladende affolkning, der sker i dele af Nordsjælland i tiden omkring Kristi fødsel.

Projektet er finansieret af 15. Juni Fonden med 1 mio. kr. og Nationalpark Kongernes Nordsjælland med 150.000 kr.

6.1.3. Forskningstema: Teknologi og håndværk

Projekt: Spor efter jernproduktion

Spor fra jernproduktion på såvel gamle som nye udgravninger har vist, at denne del af subsistensøkonomien fandtes i større og mindre omfang og på forskellige bopladstyper i hele museets arbejdsområde. Karakteren og variationsbredden er endnu uafklaret, og der kommer hele tiden nye fund til. Ved at fokusere på forskelle og ligheder mellem pladserne er det målet at belyse metalhåndteringens karakter og eventuelle lokale særpræg. En analyse af de nordsjællandske fund kan med fordel sættes i relation til tilstødende regioner i både Danmark og Sverige. I første omgang publiceres ovenmaterialet fra Mørdrup, men inden for strategiperioden tilstræbes ligeledes en oversigt over fund af slagge og ovne fra hele Nordsjælland.

6.1.4. Forskningstema: Urbanitet

Projekt: Søborg

De statslige planer om naturgenopretning af Søborg Sø i 2023, er langt fremskredne og indebærer fortsat fokus på området i planperioden. I kulturhistorisk sammenhæng udmærker området sig ved at omfatte Søborg Slotsruin, der i middelalderen var en af Danmarks vigtigste rigsborge. I ly af borgen lå en købstad, der var opkaldt efter borgen. Købstaden blev senere erstattet af en landsby, men den store kirke fra 1200-tallet vidner stadig om købstadstadens engang så store menighed. Spørgsmålet er hvorfor Søborg Slot og By blev placeret ved denne sø, og hvilken betydning landskabet fik for bebyggelsens udvikling.

Med midler fra Kulturministeriets Forskningsudvalg gennemfører Museum Nordsjælland, Nationalmuseet, Slots- og Kulturstyrelsen og Naturstyrelsen frem til 2024 undersøgelser, der skal belyse byen og borgen i en større nordsjællandsk sammenhæng.

Projekt: Helsingør

Materiale fra arkæologiske undersøgelser i Helsingør vil i planperioden blive genstand for nye undersøgelser, som skal sætte byen ind i en større sammenhæng. Projektet vil fokusere på to forhold:

- En undersøgelse af byens opland, dvs. det område, der stod for leverancerne af fødevarer til købstaden, som foruden dele af Nordsjælland omfatter dele af de gamle danske områder øst for Øresund. Projektet gennemføres som led i samarbejdet "Sjællands Middelalder".
- En undersøgelse af, hvordan svenskekrigen 1658-1660 påvirkede byens indbyggere og topografi. Der søges i samarbejde med bl.a. Århus Universitet og Københavns Museum eksterne forskningsmidler til gennemførelse af projektet.

Projekt: Esrum Kloster

Den arkæologiske viden fra de sidste 50 års udgravninger indenfor klostermuren og på selve klosteret er omfattende, men den trænger til en grundig gennemgang og analyse, der skal lede hen mod en publicering af resultaterne. Desuden skal den arkæologiske viden holdes op mod både de skriftlige kilder og en bygningshistorisk gennemgang, hvorved klosterets historie kan belyses ud fra flere indgange, som alle rummer ny viden, der endnu ikke har været publiceret.

Projektet finansieres delvist af eksterne midler.

Samarbejdspartnere: Esrum Kloster og Møllegård, Nationalpark Kongernes Nordsjælland og Københavns Universitet.

6.2 Forskningsstrategi – nyere tid

Grundstammen i museets forskning inden for Nyere Tid ligger i at undersøge og udpege det, som kan betragtes som særegent ved Nordsjælland i et kulturhistorisk perspektiv. Det være sig både på lokalt, regionalt og nationalt plan. På den baggrund har museet udvalgt tre overordnede temaer for forskningen inden for nyere tids kulturhistorie i strategiperioden 2023-2027:

- **Nordsjællands krongods**

Størstedelen af Nordsjælland var krongods fra anden halvdel af 1500 og frem, hvilket har haft afgørende betydning for formningen af det nordsjællandske kulturlandskab med parforcejagtlandskabet, skovlandsbyerne, skovene samt ikke mindst for slotsbyernes udvikling. Nordsjællands betydning som magtcentrum under enevælden vil ligeledes blive belyst.

- **Oplysningstidens spor i Nordsjælland**

Dansk oplysningstid associeres oftest med et lokalt intellektuelt miljø bag Københavns volde eller ved Sorø Akademi. Men mange af de tanker, oplysningstiden generede, blev i praksis udført i kongemagtens nordsjællandske krongods. Her kan f.eks. nævnes Frederik 4.s og biskop Peder Herslebs oprettelse af rytterskolerne, hvoraf adskillige ligger i Nordsjælland, Christian 6.s skolereformer, der havde direkte indvirkning på det nordsjællandske skolevæsen, Sophie Magdalenes landboreformer i Hirschholm og de senere landboreformer, der ikke alene frigjorde bønderne, men også transformererede det nordsjællandske landskab – f.eks. forsøget på at tørlægge Søborg Sø. Sidst men ikke mindst skal det nævnes, at Johann Friedrich Struensee under den famøse Hirschholm-sommer 1771 forfattede et væld af reformer fra et af gemakkerne på Hirschholm Slot – reformer der var direkte affødt af Struensees radikale oplysningsfilosofi.

- **Kystkulturen**

Inden for dette tema undersøges kystkulturen på Nordkysten fra Halsnæs til Helsingør samt Øresundskysten fra Helsingør til Rungsted. Betegnelsen kystkultur dækker i bred forstand fiskerlejernes kulturhistorie, samspillet mellem menneske og natur gennem tiden samt belysningen af den udvikling af fiskerlejerne som et rekreativt område for feriegæster, der har fundet sted fra slutningen af 1800-tallet og frem til i dag. Som et element i studiet af kystkulturen indgår begivenhederne i oktober '43, hvor mange af fiskerlejerne spillede en central rolle for transporten af jødiske flygtninge til Sverige.

Det tilstræbes, at der i strategiperioden foretages undersøgelser inden for alle tre temaer, og at disse gennemføres delvist for museets driftsmidler. Hvis der tilvejebringes eksterne midler, kan de enkelte projekter udvides.

6.2.1 Forskningstema: Nordsjællands krongods

Projekt: Den kongelige parforcejagt

Parforcejagten var et spektakulært, og for en nutidig betragter, voldsomt skue, hvor man med jagthunde og ryttere jog et udvalgt dyr gennem skoven, til det segnede af udmattelse, hvorefter kongen med sin hirschfænger – en stor jagtkniv – gav dyret nådestødet. Inspirationen til jagtformen havde Christian 5. taget med hjem fra en stort anlagt dannelsesrejse.

Flere steder i sit nordsjællandske krongods fik han omdannet skovene, så der kunne drives denne for tiden fornemste jagtform. Parforcejagts sindrige system af snorlige og geometrisk anlagte veje i Gribskov og Store Dyrehave samt det mere åbne landskab omkring Jægersborg Dyrehave er den dag i dag velbevaret og af så stor universel kulturhistorisk værdi, at UNESCO i 2015 optog områderne på verdensarvslisten. Trods den fine udnævnelse og det nærtforestående 350-års jubilæum, ved vi, udover nogle detaljerede landskabshistoriske analyser, forbavsende lidt om den danske parforcejagt. Den manglende viden gør det svært at formidle verdensarven til besøgende og at forstå jagtformen som andet end en bestialsk handling.

Noget karikeret kan man påstå, at selve scenen for parforcejagten er undersøgt, mens skuespillet på denne er os ukendt. Nærværende projekts formål er at generere ny forskningsbaseret viden om parforcejagten funktion under den danske enevælde. Undersøgelsen dækker tiden fra Christian 5.s grundlæggelse af jagten i 1670 og frem til dens afskaffelse i 1777. Projektet er styret af en række spørgsmål, der både belyser parforcejagten betydning for enevældens trang til at manifestere sin magt i symbolsk form, såvel som de rekreative og mere private formål jagtområderne også dannede ramme om, når den enevældige konge gæstede sit nordsjællandske krongods.

Projektet er finansieret af Kulturministeriets Forskningsudvalg med 726.000 kroner og Nationalpark Kongernes Nordsjælland med 100.000 kroner. Projektet skal generere fem forskningsartikler og en monografi. Projektet blev igangsat i 2020 og forventes afsluttet med udgangen af 2023. Samtidig forventes det, at den viden, projektet genererer, skal danne grundlag for den senere museale formidling af Parforcejagtlandskabet.

6.2.2. Forskningstema: Oplysningstidens spor i Nordsjælland

Projekt: Nordsjællands topografi i 1700-tallet

Dette projekt vedrører generalinspektør og sekretær i Det Danske Kancelli, Erik Johan Jessen, og hans *Jessenske Relationer*. I 1743 påtog Jessen efter initiativ af Carl og Johan Ludvig Holstein sig den opgave at udarbejde en naturhistorisk, topografisk og historisk beskrivelse over rigets landområder. Trods et ihærdigt indsamlingsarbejde nåede Jessen aldrig at få udgivet det store materiale om Danmark. I stedet overleveredes materialet til teologen Erik Pontoppidan, der benyttede det til udfærdigelsen af *Danske Atlas*. Pontoppidan udelod imidlertid store dele af Jessens materiale. Navnlig Jessens beskrivelser af Nordsjællands områder indeholder adskillige oplysninger, der giver et værdifuldt indblik i alt fra forholdene for amternes bønder til placeringen af oldtidsmonumenter i landskabet.

Da Jessens materiale ikke har haft nogen større bevågenhed, er det med dette forskningsprojekt intentionen at kaste lys over en vigtig men ofte negligeret kilde til det attende århundredes Nordsjælland. Det var oprindeligt hensigten, at projektets resultater mundede ud i en til to fagfællebedømte artikler i en antologi om Jessen i samarbejde med Rigsarkivet. Dette er nu blevet til et større samarbejde, der udover tre fagfællebedømte artikler inkluderer et større redaktionelt arbejde samt transskriberingen af flere kildetekster. Projektet afsluttes i 2023.

Projekt: Struensees reformer

Museum Nordsjælland planlægger at etablere et nyt museum i Hørsholm, som tager udgangspunkt i de begivenheder, der udspillede sig i og omkring det nu nedrevne Hirschholm Slot. Der er tale om en langsigtet strategi, som ud over udstillinger inddrager slottets stadig eksisterende have og produktionsbygninger samt Danmarks ældste frihedsstøtte. Nærværende projekt er derfor tænkt som et udviklingsprojekt, hvis grundlæggende formål er at generere ny forskningsbaseret viden om Museum Nordsjællands samlinger samt geografiske og tematisk-kronologiske ansvarsområde. Resultaterne heraf vil danne udgangspunkt for formidlingen i det nye museum.

Et af det nye museums grundlæggende formål er at fremhæve en hidtil negligeret regional dimension i oplysningstidens præg på Nordsjælland. Det var nemlig især i Nordsjælland, at en stor del af oplysningstidens

tankegods blev til reel praksis. Et af de steder, hvor denne transformation fandt sted, var på Hirschholm Slot i sommeren 1771.

På dette tidspunkt fungerede Christian 7.s livlæge Johann Friedrich Struensee som de facto hersker over Danmark-Norge, og fra sit arbejdsgemak på den kongelige nordsjællandske sommerresidens udstedte han et væld af reformer og dekreter. Den historiske interesse for disse har primært været rettet mod Struensees trykkefrihedsforordning samt hans forsøg på at omstrukturere og slanke det dansk-norske statsapparatet. Disse udgør imidlertid kun et fåtal af Struensees kabinetsordrer. Forskningsprojektet har til formål at skabe et overblik over Struensees kabinetsordrer og fremhæve nogle af de reformer, der måske har haft mindre bevågenhed. Herved generes et mere nuanceret billede af Struensees reformpolitik, men også af det embede han reelt set bestred frem til sin afsættelse i 1772. Projektet forventes igangsat i 2024.

6.2.3 Forskningstema: Kystkulturen

Projekt: Nordkystfiskeriets udvikling

Der iværksættes i strategiperioden undersøgelser vedrørende nordkystfiskeriets udvikling med henblik på udgivelser i fagfællebedømte artikler og/eller ny publikation i samarbejde med Center for Fiskeri og Kystkultur. Undersøgelserne skal danne grundlag for museumsformidlingen. Der er overordnet fokus på fiskeriets udvikling/afvikling i økohistorisk perspektiv, fiskernes exit-strategier og forsøg på bæredygtigt fiskeri samt udviklingen i den rekreative brug af havet og kystområderne. Undersøgelsen kan bestå af en række delelementer, som f.eks. fotodokumentation og interviews i relation til Ågabø (det historiske ålefiskeri i Arresø), jomfruhummerfiskeri fra Gilleleje og Fiskeauktion Danmark i Gilleleje.

7. INDSAMLINGSSTRATEGI

Som kulturhistorisk museum indsamler vi materielle spor og fortællinger fra befolkningen i vores ansvarsområde. På den måde bliver det levede liv en del af vores fælles historie.

Indsamlingen er den første af museumsarbejdets fem søjler: indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling. Det skal sikres, at de indsamlede genstande har relevans for museets forskning og/eller formidling. Ligeledes bør det grundigt overvejes, om museet skal modtage en genstand uanset et forsknings- eller formidlingspotentiale, hvis genstandens bevaringstilstand samtidig gør, at det vil være særdeles omkostningstungt at bevare den. Sidst, men ikke mindst, bør indsamlingsstrategien forholde sig til muligheden for opbevaring "til evig tid", for det er dette, vi garanterer, når museet indsamler.

Museet indsamlingsstrategi vil således prioritere indsamling af genstande m.v., der kan hjælpe til at belyse vores satsningsområder inden for forskning og formidling samt genstande m.v., der kan belyse forhold i museets virkeområde, der ellers ikke er passende dækket af museets samlinger. Strategien skal understøttes af indsamlingskampagner og undersøgelser.

7.1. Indsamlingsstrategi – arkæologi

Tilvæksten til museets arkæologiske samling sker primært ved forundersøgelser og udgravninger. En mindre, sekundær tilvækst sker gennem detektorfund, som ikke erklæres for Danefæ, samt andre løsfund, der enten gøres af museet eller indleveres af private. Dertil kommer større privatsamlinger, som rummer genstande med entydig proveniens.

Museets arkæologiske indsamlingspolitik skal ses i relation til kulturarvsarbejdet og til de forskningsmæssige prioriteringer. Mht. kulturarvsarbejdet har museet på det arkæologiske område en forpligtelse til at foretage udgravninger i forbindelse med jord- og anlægsarbejder, når det på grundlag af forundersøgelser, museets forskningsstrategi og de nationale strategier og prioriteringer forventes, at udgravningerne kan bidrage med ny viden. Vi kan i sagens natur ikke være sikre på, hvad de konkrete udgravninger rummer af genstande til indsamling. I forbindelse med de målrettede forskningsgravninger, som museet måtte udføre på grundlag af sin strategiske planlægning, kan indsamlingen til en vis grad planlægges og forudses, hvad angår materialekategori og kvantitet.

Som udgangspunkt hjemtages alt fundmateriale fra de arkæologiske forundersøgelser og udgravninger. Enkelte fundgrupper bliver ikke hjemtaget, men registreret i felten ved blandt andet 3D-dokumentation og opmåling. Eksempler på dette er sten, naturtræ og andre ubearbejdede materialer, som er håndteret af mennesker. På baggrund af en faglig og reflekteret vurdering kan der foretages kassation af bearbejdede genstande. Kassationen foregår inden genstandene registreres i de pågældende databaser.

Prøvemateriale fra arkæologiske udgravninger til f.eks. naturvidenskabelige analyser registreres ikke som museumsgenstande, men som prøver. Det gør det formelt set lettere at kassere prøver, der ikke anvendes. Da ophobning af store mængder "gammelt" prøvemateriale på museets magasiner har udgjort et problem, fører museet nu en restriktiv politik for prøvetagning: Prøver skal udtages for at afklare specifikke problemstillinger, og større prøvemængder, som f.eks. jordprøver, skal "aktiveres" i forbindelse med bearbejdning af udgravningens fund og data, ellers kasseres de.

Museet modtager enkeltgenstande og samlinger fra private, når de stammer fra museets geografiske ansvarsområde, herunder genstande, der skal videresendes til danefævvurdering på Nationalmuseet.

7.2. Indsamlingsstrategi - nyere tid

Inden for nyere tid har museet en restriktiv indsamlingspolitik, der skal modvirke indkomst af genstande uden relevans for museets virkeområde. Indsamlingen vil primært knytte sig til nyere tids overordnede specialer og/eller specifikke forskningsemner for dermed at sikre, at indsamlingen sker i tæt relation til de forsknings- og formidlingsmæssige prioriteringer.

Museet har derudover fortsat en forpligtelse til at foretage indsamling af repræsentativt materiale, der kan belyse forhold i museets ansvarsområde, der ikke er tilstrækkeligt dækket af museets samlinger. Således vil der i strategiperioden ske en løbende indsamling af især fotomateriale, som kan skabe overblik over Nordsjællands landsbyer og landsbygårde og deres nuværende forfatning kulturelt set.

8. REGISTRERINGSSTRATEGI

Museets samlinger er én af hjørnesteenene i museets virke i forhold til forskning og formidling. Samlingerne hviler på et fundament af registrering, hvor digital registrering både er et krav fra Slots- og Kulturstyrelsen og et imperativt redskab i museets brug af samlingen. Registreringen foregår i nationale databaser, hhv. i Slots- og Kulturstyrelsens database SARA og i MUD (Museernes Udgravningsdata) – se nedenfor.

8.1 Registreringsstrategi – arkæologi

Kulturstyrelsens database SARA er endnu ikke fuldt udviklet til at håndtere de komplekse arkæologiske registreringer, der, ud over genstande, omfatter udgravningsberetninger, resultater fra naturvidenskabelige undersøgelser og GIS-baserede digitale udgravningsplaner. Registreringen foregår i stedet i den landsdækkende database MUD (Museernes Udgravningsdata). Herfra vil der ske en dataoverførsel til SARA, når systemet er udviklet hertil.

Hovedparten af museets arkæologiske samling er digitalt registreret, dog er der et efterslæb på nogle af de store udgravninger, Nivaagaard og Orebjerg Enge. Desuden ligger der en stor opgave forude med at registrere den arkæologiske samling fra det tidligere Værløse Museum, som Slots- og Kulturstyrelsen har pålagt Museum Nordsjælland at indlemme i sin samling. Samlingen er overdraget til Museum Nordsjælland ultimo 2022 og vil blive registreret løbende i strategiperioden.

8.2. Registreringsstrategi – nyere tid

Den digitale registrering foregår for nyere tids vedkommende i styrelsens database SARA. Databasen er – med få restriktioner – offentligt tilgængelig, så alle kan søge i de danske museers samlinger inden for både kultur- og naturhistorie samt kunst.

Nyere Tids samlinger vil i de kommende år blive gennemgået med henblik på at skabe en oversigt over de større museumssager. Oversigten skal danne baggrund for en vurdering af, hvilke sager der har særlig potentiale for museets formidling og forskning.

Der vil samtidig forestå et større arbejde med at samkøre genstande fra det tidligere museum i Gilleleje med de arkivalier fra Gribskov Arkiv, som oprindeligt er knyttet til genstandene. Da det er et ressourcekrævende arbejde, forventes det ikke færdiggjort i strategiperioden.

Museum Nordsjælland vil i strategiperioden fortsat understøtte og udvikle museets frivillig-grupper, der bidrager til arbejdet med at registrere genstande, fotos og arkivalier. De frivillige yder en afgørende indsats for museet, samtidig med at de indgår i et meningsfuldt arbejdsfællesskab.

9. BEVARINGSSTRATEGI

Bevaring er en af de fem museumssøjler, og den er reguleret af museumsloven. Museet er forpligtet til at sørge for, at de museumsgenstande, der er i vores varetægt, bliver beskyttet mod overlast i både opbevaring og håndtering, såvel som i formidlingsøjemed.

Museet råder over fire magasiner af meget forskellig størrelse og af vekslende kvalitet. Magasinerne ligger spredt i museets tre hjemkommuner. Det er kun magasinet i Gilleleje, der er nogenlunde på højde med dagens standard – det er bygget som magasin, har effektiv klimastyring og er indrettet på en hensigtsmæssig måde.

I strategiperioden skal der laves en plan for en omrokering af genstande magasinerne imellem, så der opnås en bedre og mere hensigtsmæssig opbevaring.

På længere sigt vil løsningen være et nyt klimastyret lavenergimagasin, der blev etableret og drevet i samarbejde med en række nabomuseer.

10. FORVALTNING AF MUSEUMSLOVENS KAPITEL 8

Som statsanerkendt, kulturhistorisk museum skal Museum Nordsjælland gennem samarbejde med plan- og fredningsmyndighederne arbejde for, at væsentlige bevaringsværdier sikres for eftertiden.

Museum Nordsjælland varetager kapitel-8 opgaver i henhold til Museets ansvarsområder inden for nyere tids kulturhistorie og arkæologi. Museumslovens kapitel 8 vedrører sikring af kultur- og naturarv i forbindelse med kommunernes fysiske planlægning og forberedelse af jordarbejder m.v.

Kommunerne/planmyndighederne er forpligtede til at inddrage Museum Nordsjælland, når der udarbejdes en kommuneplan eller lokalplan, der berører bevaringsværdier. Planmyndighederne skal underrette museerne om planforslag og om bygge- og nedrivningstilladelser. Museum Nordsjælland rådgiver planmyndighederne og bidrager med at udpege, undersøge, dokumentere og sikre bevaringsværdier.

Det er Museum Nordsjællands mål at optimere det løbende samarbejde med planmyndighederne for at skabe optimale forhold for bevaringsindsatsen i de enkelte kommuner. Ud over det løbende arbejde med rådgivning ift. byggesager, planforslag mv. kan dette f.eks. ske gennem Museum Nordsjællands medvirken til optimering af grundlaget for sagsbehandlingen, herunder rådgivning af tilskudskommunerne vedrørende opdatering af kulturmiljøudpegninger og iværksættelse eller opdatering af registreringer af bevaringsværdige bygninger.

11. ØKONOMISTYRING

11.1.1. Økonomifunktionen

Økonomifunktionens hovedopgaver vil fortsat være at levere opdaterede regnskabstal til ledelse og bestyrelse samt at overholde den til enhver tid gældende lovgivning inden for årsregnskab og bogføring og Slots- og Kulturstyrelsens vejledninger. Den digitale udvikling inden for området går stærkt, og automatisk kontering og aflæsning af fakturaer ved hjælp af machine learning effektiviserer og stiller nye krav til arbejdsgange og samarbejdet med de øvrige afdelinger. Afdelingen varetager desuden kontakten til eksterne samarbejdspartnere indenfor økonomi, herunder systemleverandører, bank, revisor og advokat. Den øgede omsætning og det højere aktivitetsniveau, museet har oplevet de senere år, påvirker økonomifunktionen. Personaleadministration og henvendelser omkring løn, pension og ferie stiger i takt med de mange projektansættelser, så der er brug for at styrke ressourcer, systemer og processer.

11.1.2. Nyt budgetsystem

I første halvår 2023 igangsættes et projekt, som skal implementere et nyt budgetstyringsmodul. Der vil blive lagt vægt på at vælge et system med fuld integration til vores nuværende økonomisystem e-conomic. Projektet gennemføres i et samarbejde mellem systemleverandør, revisor og museets bogholder.

Det nye system skal bl.a. opfylde nedenstående krav:

- Automatisk generering af budgetopfølgning ud fra bogførte regnskabstal.
- Automatisk forecast på årets resultat ud fra en kombination af realiseret tal og budgettal.
- Likviditetsbudget, nøgletal og grafisk visning af budgetter.

11.1.3. Den nye bogføringslov

Den nye bogføringslov trådte i kraft 1. januar 2023 og implementeres fuldt ud over de kommende år, og får betydning for museets bilagshåndtering. Senest fra 1. januar 2024 skal alle museets bilag gemmes digitalt. De bilag, som kun findes i fysisk form, skal fremadrettet indscannes. Museet vil tilpasse sine processer, så tidsforbruget med denne ekstra opgave minimeres. De medarbejdere, der i dag afleverer fysiske bilag til museet vil få tilbudt en e-conomic app, som fotograferer bilaget og sender det direkte til vores økonomisystems inbox.

Den nye bogføringslov har ligeledes øgede krav til beskrivelse af bogføringsprocedurer, afstemninger, opbevaring af materiale, adgangsbegrænsning og mulighed for at hurtigt fremfindning til myndigheder. Der skal i forbindelse med revision 2022 og fremadrettet afleveres en beskrivelse af de nævnte forhold.

12. GRØN OMSTILLING

I samarbejde med hjemkommunerne er der i de forløbne år indledt en grøn omstilling af museets drift, og den proces vil museet styrke.

Indtil nu har kommunerne haft fokus på at mindske energiforbruget i nogle af de kommunalt ejede bygninger ved f.eks. at udskifte alle lyskilder til LED-lys, installere automatisk lysstyring, udskifte slidte vinduer og døre og installere sparearmatur. Museet følger selv op med energibesparende belysning i udstillinger og på kontorer, temperatursænkning i lokalene, affaldssortering m.v. Den øgede mulighed for hjemmearbejde, som fulgte i kølvandet på coronaviruspandemien, er delvist fastholdt, og det er med til at mindske transportbehovet. Virtuelle møder, der også mindsker transportbehovet, er i et vist omfang også blevet en del af hverdagen. Museet har desuden installeret solfangeranlæg på sin formidlingscontainer.

I skrivende stund har vi udpeget en række andre områder, store som små, hvor ressourceforbrug og bæredygtighed for alvor skal tænkes ind:

- Kontordrift – med fokus på at mindske papirforbruget, affaldssortering og genanvendelse, indkøb af bæredygtige produkter.
- Grønne arealer – fokus på "vild med vilje".
- Transport – med fokus på offentlige transportmidler til møder og kurser samt virtuelle møder.
- Kommende udstillinger – såvel særudstillinger inde som ude og nye faste udstillinger. Her skal der være fokus på energiforbrug, bæredygtige materialer, genbrug af materialer og udstillingsmateriel, energiforbrug i såvel tilblivelses- som driftsfasen m.m. Det samme gælder museets arrangementer og festivaler.
- Projekterne med at etablere nye museer involverer ombygninger og nybygninger. Her skal der tænkes bæredygtigt i både planlægnings-, anlægs- og driftsfasen.
- Arkæologiske udgravninger – fokus på energibesparende og bæredygtige løsninger.

Museets grønne omstilling kræver aktiv medvirken fra alle og nye måder at tænke og handle på. Det er et område, vi både skal lære at implementere og være med til at udvikle. Bæredygtighed skal være "et fast punkt" i alle projekter og vejledninger, tjeklister og fakta skal samles i en dynamisk håndbog.

12.1. Museernes Grønne Akademi

Den grønne omstilling kræver samarbejde, vidensdeling og rådgivning, og her har museet fået mulighed for at deltage i et helt nyt forum: *Museernes Grønne Akademi*. Akademiet er et 2½-årigt projekt støttet af Augustinus Fonden og forankret i *Organisationen Danske Museer*. Museernes Grønne Akademi skal gøre museerne i stand til at gå aktivt ind i den grønne omstilling og vælge de mest bæredygtige løsninger. Akademiet skal udvikle og udbyde konkrete værktøjer og kurser baseret på den bedste viden om grøn

omstilling i en museums kontekst. Omstillingen fokuserer på fire områder: bygninger, bevaring, udstillinger samt drift og ledelse.

Det Grønne Akademi vil arbejde og udvikle i tre spor:

- Kortlægning af museernes status og udfordringer ift. grøn omstilling.
- Udvikling af online-tilgængelig værktøjskasse til grøn omstilling på museerne.
- Udvikling og gennemførelse af praksisorienterede kurser samt i forbindelse hermed et charter, hvor museerne forpligter sig på grøn omstilling i strategi- og handleplaner.

Museum Nordsjælland vil deltage aktivt i Det Grønne Akademi's udviklingsarbejde og tilslutte sig det kommende charter.

13. OPFØLGNING OG EVALUERING

På årets sidste bestyrelsesmøde evaluerer bestyrelsen fremdriften i strategiplanen og foretager eventuelle justeringer.

Strategiplanen danner grundlag for museets årlige handleplaner, der udarbejdes af museets ledelse og medarbejdere i slutningen af det forudgående kalenderår. På årets sidste bestyrelsesmøde vedtager museets bestyrelse handleplanen for det kommende år.

Senest ved udgangen af 2027 vedtager bestyrelsen en strategiplan for perioden 2028-2032.

---O---

Strategiplan 2023-2027 er udarbejdet af museets bestyrelse, ledelse og faglige personale.

Bestyrelsen vedtog d. 17. april 2023 strategiplanen mhp. at sende den i høring blandt museets personale og i kulturudvalgene i museets hjemkommuner: Gribskov, Hillerød og Hørsholm kommuner. Efter høringen blev strategiplanen justeret og endeligt vedtaget af bestyrelsen d. 7. december 2023.

14. STRATEGIPLANENS IMPLEMENTERING

Grafisk oversigt over den tidsmæssige udmøntning af / arbejdet med de strategiske hovedmål og de væsentligste delmål. De årlige handleplaner vil beskrive udmøntningen nærmere.

MUSEUM NORDSJÆLLAND Handleplan for strategiske delmål 2023-2027	2023				2024				2025				2026				2027			
	1 KV	2 KV	3 KV	4 KV	1 KV	2 KV	3 KV	4 KV	1 KV	2 KV	3 KV	4 KV	1 KV	2 KV	3 KV	4 KV	1 KV	2 KV	3 KV	4 KV
FORMIDLING - ÆNDRING AF EKS. UDSILLINGSSTEDER																				
1.1. Hillerød Bymuseum - opdatering af udstilling																				
1.2. Elværket særudstillinger																				
1.3. Elværket - planlægning af ombygning / fondsansøgning																				
1.4. Fyrhistorisk Museum - opdatering af udstilling																				
1.5. Hørsholm Egnsmuseum - særudstillinger																				
FORMIDLING - NYE MUSEUMSPROJEKTER																				
2.1. Livet ved havet - Gilleleje																				
2.2. Oplysningstidsmuseet - Hørsholm																				
2.3. Hørsholm Slotshave - formidlingsdelen																				
2.4. Æbelholt Klostermuseum og "Medicon Valley" - udvikling																				
FORSKNING																				
3.1. Nordsjællands ældre stenalder																				
3.2. Nordsjællandske moselig																				
3.3. Bebyggelsesudvikling og metalhåndværk i Nordsjællands æ. jernalder																				
3.4. By og borg i renæssancen																				
3.5. Nordsjællands krongods																				
3.6. Oplysningstidens spor i Nordsjælland																				
3.7. Kystkulturen - fiskerlejnernes kulturhistorie / Bogudgivelse oktober '43																				

■ Milepæl, f.eks. start fondsansøgning, udstillingsåbning, byggestart eller afslutning af forskningsprojekt.